

Asia: VN/20350/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Syöpäjärjestöt kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen). Syöpäjärjestöt ei kannata alkoholipolitiikkaan tehtäviä muutoksia, jotka edistävät saatavuutta, koska saatavuuden parantaminen tutkitusti lisää kulutusta. Esitetty muutos koskee pientuottajia, eikä esityksillä tämän vuoksi katsota olevan merkittävää vaikutusta alkoholin kulutuksen kasvuun. Osana hallituksen alkoholipolitiikan kokonaisuudistusta muutosten vaikutuksia on kuitenkin vaikea arvioida. Syöpäjärjestöt haluaa muistuttaa, että alkoholi ei ole mikä tahansa tuote, vaan kiistatta karsinogeeninen eli syöpää aiheuttava aine. Näin ollen alkoholipolitiikassa tulee ensisijaisesti huomioida kansanterveydellinen näkökulma, ei elinkeinopoliittinen.

Alkoholin on arvioitu aiheuttavan Suomessa vuosittain 2100 syöpää ja 500 kuolemaa. Alkoholi lisää useiden syöpien kuten suun, nielun, kurkunpään ja ruokatorven, maksa-, suolisto- ja rintasyövän riskiä. Uusien syöpätapausten lukumäärän ennustetaan nousevan ilman lisätoimenpiteitä noin 20 % reilussa kymmenessä vuodessa. Tämä merkitsee tapausmäärän kohoamista nykyisestä hieman vajaasta 38 000:sta lähes 45 000 syöpätapaukseen vuonna 2035.

Alkoholin käytölle ei ole turvallista rajaa, vaan jo kohtuullinen käyttö lisää syöpäriskiä: esimerkiksi naisilla jo yksi päivittäinen alkoholiannos lisää rintasyöpäriskiä kymmenellä prosentilla. Alkoholin laadulla ei myöskään ole merkitystä syöpäriskin kannalta eli mietojen alkoholijuomien, ja ns. eurooppalaisen juomakulttuurin edistäminen ei ole kansanterveyden kannalta suositeltavaa. Alkoholin haitat eivät kohdistu ainoastaan suurkuluttajiin. Suomalaisista aikuisista noin 30 % on lihavia ja lähes puolet kärsii vyötärölihavuudesta. Yksi annos alkoholia on vyötärölihavan henkilön maksalle yhtä haitallista kuin neljä annosta normaalipainoiselle henkilölle.

Kansallisen syöpästrategian tavoitteena on, että alkoholin kokonaiskulutus laskee edelleen 2,5 % vuodessa. Maailman terveysjärjestö WHO:n mukaan alkoholipolitiikalla voidaan vähentävää alkoholin kulutusta väestötasolla ja siten myös syöpien määrää. Tutkitusti tehokkaita alkoholipolitiikan toimia ovat: verojen ja hintojen korottaminen, ikärajojen nostaminen, myyntipisteiden määrän ja aukioloaikojen rajoittaminen, tiukat markkinointikiellot, sekä valtion monopolit alkoholin myynnissä. Hallituksen esitys heikentää monopolin asemaa. Vapaampaa alkoholipolitiikkaa on perusteltu suomalaisten alkoholin kokonaiskulutuksen laskulla. On kuitenkin huomattava, että alkoholin käyttö vaihtelee eri väestöryhmissä ja täten myös haitat kohdistuvat epätasaisesti. Lisäksi kokonaiskulutuksen tilastointiin liittyy epätarkkuuksia matkustajatuonnin osalta, minkä vuoksi todellista kulutusta on mahdotonta arvioida.

Hartonen Sarianne
Syöpäjärjestöt